

De Vlaamse minister van Economie, Ondernemen,
Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Evaluatie van de universitaire interfacediensten

1. Situering

De universitaire interfacediensten vormen een brug tussen kennis en economie. In die functie vervullen ze een heel belangrijke rol om de innovatieparadox tegen te gaan. Deze diensten zorgen ervoor dat resultaten van onderzoek aan universiteiten en hogescholen hun weg vinden naar de commerciële markt.

Het besluit van de Vlaamse Regering van 13 september 2002 betreffende de ondersteuning van interfaceactiviteiten van de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap formuleert de taakomschrijving van deze diensten als volgt:

- bevordering van de samenwerking tussen de universiteiten en bedrijven, in het bijzonder:
  - stimuleren en organiseren van contacten;
  - promotie van het aanbod aan kennis van de universiteit;
  - voortgangscontrole van de vraag bij de bedrijven in kwestie;
  - partner search;
  - begeleiding bij technologische advisering;
  - ondersteuning bij het opstellen van contracten (juridische en financiële assistentie);
  - speciale aandacht voor de samenwerking met Vlaamse bedrijven, in het bijzonder met de Vlaamse KMO's;
- bevordering van economische valorisatie van het onderzoek, in het bijzonder:
  - sensibiliserings- en opleidingsactiviteiten met betrekking tot de valorisatie van het onderzoek;
  - actieve opsporing van valoriseerbare resultaten die ondersteuning nodig hebben bij het valorisatieproces;
  - begeleiding bij opstellen valorisatieplan (inschakelen externe consultants);
  - marktonderzoek;

- opsporen van Vlaamse bedrijven voor mogelijke exploitatie;
- bescherming van intellectuele eigendom (octrooiaanvraag en -beheer, licentieovereenkomsten, auteursrechten);
- bevordering van de oprichting van spin-offbedrijven, in het bijzonder:
  - begeleiding bij de ontwikkeling van een businessplan;
  - begeleiding bij financiering/investeringen;
  - opleiding van het management.

Van 1998 tot 2002 werd de ondersteuning door de Vlaamse overheid van de universitaire interfacediensten jaarlijks geregeld via een ad hoc-besluit. Vanaf 1 oktober 2002 kreeg de overheidssteun een structureel karakter via het besluit van de Vlaamse Regering van 13 september 2002 betreffende de ondersteuning van interfaceactiviteiten van de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap.

In het kader van de uitvoering van het Limburgplan werden de werkingsmiddelen van de interfacedienst van de Universiteit Hasselt opgetrokken (VR/2006/20.07/DOC.0762).

Elk van de interfacediensten heeft zijn eigenheid en kent een eigen ontstaansgeschiedenis. Terwijl de dienst R&D van de KULeuven reeds werd opgericht in 1972, bevonden de andere interfacediensten zich in de jaren negentig nog in een beginstadium. Het mag duidelijk zijn dat de interfacediensten niet vanuit een gelijke startpositie vertrokken toen hun takenpakket in het besluit van de Vlaamse Regering werd gedefinieerd.

In 2007 dient een evaluatie plaats te vinden van het interfacebeleid en de prestaties van de universitaire interfacediensten. Het spreekt vanzelf dat deze evaluatie rekening zal houden met de verschillende uitgangspunten van elke dienst.

2. Doelstellingen van de evaluatie

De doelstellingen van de evaluatie zijn op hoofdlijnen vastgelegd in artikel 12 van het besluit van 13 september 2002:

§ 1. Vijfjaarlijks wordt in opdracht van de Vlaamse minister, bevoegd voor het wetenschaps- en technologisch innovatiebeleid, in overleg met de Vlaamse minister bevoegd voor het onderwijs, een grondige evaluatie uitgevoerd van de prestaties van de interfacediensten. De evaluatie gebeurt onder meer door de inbreng van externe onafhankelijke experts.

De evaluatie wordt, rekening houdend met de relatieve omvang van de financiële steun en met de startsituatie in 2002 van de betreffende interfacedienst, gebaseerd op:

1° een kwalitatieve analyse van de activiteiten die door de interfacediensten werden opgezet om tot de beoogde resultaten te komen;

2° een kwantitatieve analyse van de geleverde prestaties en behaalde resultaten, de realisatie van de doelstellingen van het beleidsplan, zoals voorzien in artikel 8, en de bijdrage aan de doelstellingen voorzien in artikel 11.

§ 2. Het rapport van de evaluatie vermeldt naast een beschrijvende kwalitatieve beoordeling voorstellen en aanbevelingen voor toekomstige activiteiten.

§ 3. Naast de evaluatie van de individuele werking en de resultaten van de interfacediensten voeren de experts ook een volledige evaluatie van de uitvoering, het beheer en de resultaten van de actie door. Die evaluatie is mee bepalend voor de wijze van voortzetting van de actie.

§ 4. De eerste evaluatie wordt doorgevoerd in 2007. Ze neemt de oorspronkelijke startpositie in 2002, alsmede de resultaten die behaald zijn en de activiteiten die uitgevoerd zijn op basis van de financiële steun toegekend in 1998, 1999, 2000 en 2001, in aanmerking.

Sedert de inwerkingtreding van dit besluit is het Vlaams hogeronderwijslandschap grondig veranderd. In uitvoering van het Structuurdecreet van 4 april 2003 werden vijf associaties (universiteit-hogescholen) opgericht. Het decreet van 19 maart 2004 betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen voegt in het hogescholendecreet van 13 juli 1994 een artikel 215 bis in dat de aan een hogeschool de mogelijkheid geeft voor de valorisatie van onderzoeksresultaten samen te werken met de universiteit van de associatie waarvan ze deel uitmaakt. De wijze waarop de hogescholen tot op heden invulling hebben gegeven aan deze decretale bepaling vormt eveneens het voorwerp van de evaluatie.

Naast de beoordeling van de werking van de verschillende universitaire interfacediensten, dient de doorlichting ook materiaal aan te reiken voor een aanpassing van het besluit op de interfacediensten. De aanpassing van dit besluit aan de nieuwe structuur van het Vlaamse hoger onderwijs is hierbij zeker een onderwerp.

3. Aanpak van de evaluatie

De evaluatie van de universitaire interfacediensten zal uit de volgende onderdelen bestaan:

- een kwalitatieve evaluatie van de werking van de interfacediensten;
- een kwantitatieve analyse van de prestaties van de interfacediensten van 1998 tot 2006, ter ondersteuning van de kwalitatieve analyse;
- een evaluatie van het interfacebeleid in het algemeen, inclusief de wijze waarop het IWT-Vlaanderen haar coördinerende rol heeft uitgevoerd.

De kwalitatieve evaluatie behelst een diepgaande analyse van de werking van de afzonderlijke interfacediensten, hun efficiëntie en de resultaten die ze behalen bij hun activiteiten ter bevordering van de samenwerking tussen de universiteiten, de economische valorisatie van het universitair onderzoek en de oprichting van spin-offbedrijven door de universiteiten.

Aan de hand van de analyse van de huidige toestand en de doelstellingen die in het beleidsplan beschreven staan, zal nagegaan worden in hoeverre de uitvoering van de beleidsplannen succesvol geweest is en welke hindernissen opdoken bij de werking. Vanzelfsprekend kunnen niet alle activiteiten vermeld in het besluit een even belangrijke rol spelen in de werking van de interfacediensten. Bij de evaluatie dient rekening gehouden te worden met de beleidsopties genomen in 2002 en moet vooral nagegaan worden of de beleidsplannen gerealiseerd zijn.

Gezien de belangrijke brugfunctie van de interfacediensten moet hierbij aandacht zijn voor de samenwerking van de interfacediensten met andere innovatie-actoren, zoals het Vlaamse innovatienetwerk (VIN), bedrijven (ook KMO's), de strategische onderzoekscentra en de competentiepolen, de collectieve centra, IRC, de hogescholen en de universiteiten onderling. Daarnaast is ook de kwaliteit van de dienstverlening zeer belangrijk, zowel intern naar de onderzoekers als extern naar de bedrijven toe (begeleiding, contractbeheer, beheer van de projecten, informatieverstrekking).

De kwantitatieve analyse onderzoekt de activiteiten die door de interfacediensten werden opgezet om tot de beoogde resultaten te komen. De output van volgende activiteiten, indien ze passen binnen de beleidsopties van de verschillende interfacediensten, moet hierbij gemeten worden voor de periode van 1998 tot 2007.

- actieve opsporing van valoriseerbare resultaten die ondersteuning nodig hebben bij het valorisatieproces;
- bevordering van de samenwerking tussen de universiteiten en bedrijven, in het bijzonder opsporen van Vlaamse bedrijven voor mogelijke exploitatie en opbouwen van een netwerk;
- bescherming van intellectuele eigendom;
- beheer en valorisatie van intellectuele eigendom;
- ondersteuning bij het opstellen van contracten;
- bevordering van de oprichting van spin-offbedrijven.

De evolutie wordt onder meer gevolgd aan de hand van volgende indicatoren:

- groei van het aantal zelfstandige academisch personeelsleden en wetenschappelijke personeelsleden dat betrokken is en een beroep doet op de interfacedienstverlening;
- groei van het aantal octrooiaanvragen en –toekenningen;
- groei van de inkomsten uit licentieovereenkomsten;
- groei van het contractonderzoek;
- groei van het aantal nieuwe spin-offbedrijven.

Daarnaast dient een bestedingsanalyse gemaakt te worden van de overheidssteun, met aandacht voor zowel personeels-, werkings- als overheadkosten.

Naast de individuele analyses van de effectiviteit van de interfacediensten binnen het huidige interfacebeleid, wordt een meta-analyse verwacht van de bijdrage die de interfacediensten leveren aan het valorisatiebeleid binnen het hogeronderwijslandschap. Dit onderdeel van de evaluatie dient zich te concentreren op de functie die deze diensten vervullen in het innovatiebeleid, in samenwerking met andere instrumenten die bijdragen aan interactie tussen kennisactoren en kennisdiffusie (TETRA-fonds, SBO-financiering, IOF, strategische onderzoekscentra en competentiepolen).

De aandacht is hierbij vooral gericht op de interactie tussen de verschillende actoren, de betrokkenheid van het universitair beleid, de invloed die de diensten uitoefenen op universiteiten en universitair onderzoek, de effecten op de bedrijfswereld, de valorisatie van kennis in vergelijking met het verleden. Een belangrijk aandachtspunt

is ook de toekomstige uitbreiding van de actieradius van de interfacediensten van de universiteiten naar de hogescholen en dit binnen de context van de associaties.

Tevens dient onderzocht te worden hoe het IWT-Vlaanderen zich heeft gekweten van de haar via het besluit toegewezen coördinerende taak.

4. Methode

De doorlichting zal in de loop van 2007 worden uitgevoerd. De evaluatie van de interfaceactiviteiten zal worden uitgevoerd door een externe consultant volgens de hier geschetste krijtlijnen. De opdracht wordt gegund via een beperkte offertevraag..

Met het oog op vlotte medewerking, wordt de oefening gestart met een overleg met de interfacediensten. Op die manier kan ook verzekerd worden dat de resultaten van de doorlichting nuttig zullen zijn voor het bijsturen van de interne werking van deze diensten.

Het is van het grootste belang dat de consultant oog heeft voor de eigenheid van elke universitaire interfacedienst, de relatieve omvang van de steun en de verschillende uitgangspositie. Daarom dient naast een syntheserapport over de interfacediensten in het algemeen, een afzonderlijk rapport te worden opgeleverd per interfacedienst. Zoals hoger vermeld wordt rekening gehouden met de opties die de interfacediensten namen in de beleidsplannen en wordt de effectiviteit van de genomen initiatieven nagegaan.

De interfacediensten voeren een zelfanalyse uit, waaruit duidelijk blijkt hoe zij de voorbije jaren hun beleid ontwikkelden, welke klemtonen ze legden, wat ze gedaan hebben om hun doelen te bereiken, met welke hindernissen ze moesten kampen, welke successen ze boekten, waar ze faalden en waarom.

De verdere analyse zal gebeuren door de externe consultant op basis van bestaande documenten. Zoals bepaald in het besluit van de Vlaamse Regering stelden alle interfacediensten in 2002 een beleidsplan op, waarin de hoofdlijnen worden geschetst van het te voeren valorisatiebeleid en van de aanwending van de financiële steun. Daarnaast brengen de interfacediensten jaarlijks, vóór 1 maart, verslag uit bij het IWT-Vlaanderen over de activiteiten, de bereikte resultaten en de aanwending van de financiële steun tijdens het afgelopen jaar. De kwantitatieve analyse zal als voornaamste bronnen de jaarrapporten gebruiken, in vergelijking met dat deel van het beleidsplan dat ingaat op de beoogde kwantitatieve prestaties en resultaten, zoals de groei van het aantal zelfstandige academisch personeelsleden en wetenschappelijke personeelsleden dat betrokken is en een beroep doet op de interfaceactiviteiten, de groei van het aantal octrooiaanvragen en -toekenningen, de groei van de inkomsten uit licentieovereenkomsten, de groei van het contractonderzoek, en het aantal nieuwe spin-offbedrijven.

De externe consultant voert daarnaast een onderzoek uit naar de klantentevredenheid. Deze component van de evaluatie moet een beeld opleveren van de mate waarin de klanten van de interfacediensten tevreden zijn met de dienstverlening. De klanten van de interfacediensten zijn in de eerste plaats de onderzoekers die valoriseerbare resultaten aanbrengen, die gebruik maken van de

begeleidingsactiviteiten, de deelnemers aan sensibiliserings- en opleidingsactiviteiten, en de oprichters van spin-offs.

Het onderzoek heeft betrekking op de volgende aspecten:

- de kwaliteit van de communicatie en informatieverstrekking;
- de kwaliteit van de administratieve dienstverlening (contractbeheer, ...);
- de kwaliteit van de juridische dienstverlening (bescherming intellectuele eigendom, contractbegeleiding, begeleiding bij het opstarten van spin-offs, ...);
- de kwaliteit van de opleidingsactiviteiten;
- het proces van opsporen van valoriseerbare resultaten;
- de bereikbaarheid en beschikbaarheid;
- het vertrouwen dat onderzoekers hebben in de expertise en de knowhow van de medewerkers.

In de meta-evaluatie dient de consultant te kijken naar de meerwaarde van de interfacediensten en de bijdrage die zij leveren aan het innovatiebeleid. Ook een meting van het positieve effect dat de interfacediensten hebben op de contacten tussen academische en bedrijfswereld en op kennisdiffusie moet deel uitmaken van de analyse.

Om zich hiervan een ruim beeld te vormen, zal de consultant gesprekken voeren met de betrokken partijen. Hiertoe behoren de interfacediensten zelf, het universitaire beleid, de hogescholen, de onderzoekers, de betrokken ministers, het IWT-Vlaanderen, eventueel de bedrijfsorganisaties, oprichters van spin-offs, enz.

Volgende elementen dienen hierbij aan bod te komen:

- de interactie tussen de verschillende actoren;
- de betrokkenheid van het universitair beleid;
- de effecten op universiteiten en universitair onderzoek;
- de effecten op de bedrijfswereld;
- de valorisatie van kennis in vergelijking met het verleden;
- de coördinerende rol van het IWT-Vlaanderen.

Van de consultant wordt verwacht dat hij op basis van de resultaten van de voorgaande evaluatie voorstellen doet ter verbetering van de werking van de interfacediensten en hun plaats in het valorisatiebeleid. Voorstellen kunnen gedaan worden voor eventuele aanpassingen aan het besluit van de Vlaamse Regering.

Het evaluatieproces wordt gecoördineerd en begeleid door een stuurgroep. Deze bestaat uit:

- een vertegenwoordiger van de minister bevoegd voor het wetenschaps- en innovatiebeleid;
- een vertegenwoordiger van de minister bevoegd voor het hoger onderwijs;
- een vertegenwoordiger van het departement EWI;
- een vertegenwoordiger van het IWT-Vlaanderen.

De stuurgroep wordt voorgezeten door de vertegenwoordiger van de minister bevoegd voor het wetenschaps- en innovatiebeleid.

De IWT-vertegenwoordiger wordt uitgesloten van de bespreking van de onderdelen van de evaluatie waarbij IWT betrokken partij is.

De stuurgroep ziet toe op het correcte verloop van het evaluatieproces en kan zo nodig bijsturen. De rapportering vindt plaats aan de leden van de stuurgroep die de kwaliteit van het geleverde werk bewaakt.

De externe consultant zal op regelmatige basis mondeling rapporteren over het verloop van de evaluatie en de bevindingen presenteren. Uiteindelijk zal de consultant een eindrapport opleveren.

De stuurgroep ziet erop toe dat de evaluatie door de externe consultant resulteert in concrete aanbevelingen.

De Vlaamse minister van Economie, Ondernemen,
Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel

A handwritten signature in black ink, consisting of a series of loops and a long horizontal stroke extending to the right.

Fientje MOERMAN